

Ką tik Ministro Pirmininko pavedimu sudaryta grupė paskelbė savo rekomendacijas dėl XVI Vyriausybės programos tautinių mažumų srityje nuostatų įgyvendinimo.

Šios grupės darbe dalyvavo Kultūros, Švietimo ir mokslo, Teisingumo, Užsienio reikalų ministerijų atstovai, jos vadovas – Kultūros ministerijos viceministras Eduardas Trusevičius. Džiugu, kad grupė nepatvirtino kai kurių savo, o gal Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA), rekomendacijų. Vadinasi, dar turime valstybiškai atsakingai besielgiančių valstybės tarnautojų.

Teks apsispręsti strateginiam komitetui, premjerui – jie gaus LLRA įgyvendinimo ir lūkesčių sąrašą. Koks tų rekomendacijų turinys? Atšaukti, pakeisti, įteisinti, skirti lėšų, įkurti. Bandoma kalbėti apie strategiją, bet siaurai ir vienkryptiškai – tik kultūrinė tapatybė, visai nieko apie pilietiškumą, apie valstybinę savimonę ir panašius dalykus.

Didžiausias dėmesys sutelkiamas Švietimo įstatymo normų pakeitimui – iš esmės siekiama atšaukti viską, kas siekė sudaryti sąlygas vaikams gerai išmokti lietuvių kalbos: nuo vienuolikos metų egzaminų iki atskirų temų mokymosi lietuvių kalba. Taigi grįžti į tą ankstesnę būklę, kai šiaip taip mokomasi lietuvių kalbos kaip atskiro dalyko, nors strategijos kūrimo tiksluose skelbiama mokytis oficialiosios valstybės kalbos. Be to, siekiama savo žinion perimti visas Vilniaus krašto mokyklas, tad ir tas, kurios šiandien priklauso Švietimo ir mokslo ministerijai. Suprantama, Valdemarą Tomaševskį siutina, kad, tarkim, Vilniaus rajone jau daugiau vaikų renkasi lietuviškas mokyklas, o ne mokyklas, kuriose mokoma lenkų kalba. Mažta šio veikėjo įtaka, svoris, reikšmingumas.

Kitas naujienų blokas yra susijęs su dvikalbystės įteisinimu.

Rekomendacijose, grupei nesutarus, rekomenduojama vartoti tautinių mažumų kalbą savivaldybėse ir tų teritorijų valstybinėse įstaigose, ta kalba rašyti ne tik vietovardžius, bet ir gatvių pavadinimus, kitą viešą informaciją. Žinoma, ją vartoti ir asmens dokumentuose. Taigi toks LLRA poreikių meniu, apetitas.

Rekomendacijų komentaruose visiškai nepaisoma mūsų Konstitucijos ir įstatymų – šių rekomendacijų iniciatoriams jie neegzistuoja. Galiu priminti, kad Konstitucija lietuvių kalbą įteisina kaip valstybinę, todėl Valstybinės lietuvių kalbos įstatymas nustato, kad visos Lietuvos įstaigos vartoja tik lietuvių kalbą, kad vietovardžiai rašomi tik valstybine kalba, kad viešajame Lietuvos gyvenime vartojama tik lietuvių kalba. Konstitucinis Teismas kelis kartus pakartojo, kad pavardės ir vardai asmens dokumento pagrindiniame lape rašomi tik valstybine kalba ir t. t. Galima cituoti ir tarptautinės teisės dokumentus, galima komentuoti kitų valstybių praktiką.

Konstitucinis Teismas 1999 m. savo sprendime paaiškino, kad „asmens tautybė negali būti pagrindas asmeniui reikalauti, kad jam nebūtų taikomos taisyklės, kylančios iš valstybinės kalbos statuso. Kitaip būtų pažeistas konstitucinis visų asmenų lygybės įstatymui principas“.

Autor: Valentinas Stundys
Piaetek, 08 marca 2013

2006 metų nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo: „lietuvių kalba, kaip valstybinė kalba, yra valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų viešosios raiškos ir bendravimo tarpusavyje bei su visuomenės nariais priemonė. Ji yra svarbus valstybingumo elementas, visus Lietuvos Respublikos piliečius vienijantis, valstybinę bendruomenę-pilietinę Tautą integruojantis veiksnys, nes užtikrina visiems piliečiams lygias galimybes...“.

Taigi ar norime apeiti tai, kas neįveikiama? Ar vėl teisinsimės, kad tai politinis sprendimas, nes jį priėmė valdančiosios koalicijos politinė taryba? Ar tai tarybai neegzistuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija? Ar teisės viršenybė yra visiškai niekis V. Tomaševskiui?

1994 m. Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo sutarties 16 straipsnyje abi šalys susitaria, kad kiekvienas asmuo, priklausantis lietuvių tautinei mažumai Lenkijoje ir lenkų tautinei mažumai Lietuvoje, privalo būti, kaip ir kiekvienas pilietis, lojalus savo valstybei, kurioje gyvena, ir vadovautis jos įstatymuose numatytais pareigomis. Taigi, pasirodo, dar yra pareigų, jų derėtų nepamiršti ir V. Tomaševskiui. Pateiktos rekomendacijos siekia sustiprinti Vilnijos krašto atskirumą, didina jo uždarumą ir stiprina saviizoliaciją.

Jeigu joms pritartų strateginis komitetas, o po to Vyriausybė, tai būtų pirmiausia nacionalinių interesų grubus nepaisymas, nesiskaitymas su mūsų teisine sistema, visiškai Baltijos regiono specifikos nesupratimas. Reikėtų tikėtis, kad toks politikos nuopuolis Lietuvos neištiks. Galbūt socialdemokratai nepristigs savigarbos pabaigti rizikingą partiją su LLRA?

Delfi.lt 2013.03.07